

terram. Pełne są księgi pisma Bożego przykładów, pobudek, napomnień ostrzegających, zachęcających, grożących nakoniec karą, któryby obowiązku tego nie zachował.

Naydawniejszych państw prawodawstwa zastanawiały się nayusilniey nad uszanowaniem, a zatył posłuszeństwem dzieci względem rodziców, i do tego stopnia zwierzchność takową rozciągały, iż nadały nieograniczoną rodzicom władzę. Powziętym od Greków dziesięciu tablic prawodawstwem dziecie u Rzymian, póki od oycy uroczyście wyzwolone nie było, tak mu było poddane, iż ten nie tylko majątkiem i wolnością ale i życiem mógł rozrządzać iego. Naywyższa stanu władza niemogła odiać tego prawa wykraczającym nawet w tey mierze rodzicom, i woleli szczegulne złe bez kary niżeli naruszenie powszechnego urządzenia, które mniemali stosownym do pierwiastkowych praw przyrodzenia.

Do dawnych przykładów ten naywłaściwiey dodać należy, który od naydalszey starożytności dotąd trwa ciągle w Chinach. Państwo to według nietylko ichże własney powieści, ale według uznanych dowodów zasiąga owych czasow, w których naypiesze rządne towarzystwa wszczeły się, nie z kąd inąd więc zasiąga sposob rządu, ale z siebie go powzięło. Jakaż iest naydzielniejsza tak ciągle trwałego politycyzmu tajemnica? nie inna nad to, które całemu rodzaiovi ludzkiemu nadało przyrodzenie: uszanowanie rodziców. Pierwiastkowe państwa tego nayludnieyszego i śmieie rzec można nayrządnieyszego w świecie zasady czynią pierwszego rządcę powszechnym oycem. Cokolwiek więc ta słodka władza wkłada obowiązkow wzajemnych między rodzicami a dziećmi, te wszystkie ma panujący względem poddanych, poddani względem panującego.